

Posudek oponenta práce

PALÍČKOVÁ, Barbora. *Uplatnění osob s psychotickým onemocněním na trhu práce*. Praha, 2017. 87 s., 2 přílohy. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce doc. PhDr. Helena Zášková, CSc.

1. Obsah a struktura práce

Nebývá mnoho prací, které řeší otázkou jinakosti psychicky nemocných lidí. Práce, kterou Barbora Paličková předkládá, klade proti sobě dvě strany mince: jistou odmítavost společnosti k lidem s psychickým onemocněním a jejich uplatnění na trhu práce, tj. jejich jistou užitečnost pro společnost a pro sebe samotné. Volbu tématu velmi vítám a chválím.

2. Odborná úroveň

Předložená práce ukazuje zájem autorky o danou problematiku. To je zjevné z rozsahu dílčích témat a způsobu jejich zpracování.

Teoretické východisko práce, zvláště ta jeho část, kterou autorka věnuje diagnostice a samotnému vymezení duševního onemocnění, považuji za naprosto dostatečnou. Ovšem jsem velmi rád, že se věnuje otázce stigmatizace. Jejím definičním vymezení by jistě prospělo, pokud by autorka nahlédla do práce E. Goffmana *Stigma. Nálepkování* je nejen pro českou společnost něčím nepostradatelným, a sice se to ve vztahu k odmítaným skupinám lidí nebude jevit jako „správné a spravedlivé“, stigmatizace nám umožňuje lepší, resp. snazší orientaci ve společnosti. V tomto směru by práci jistě obohatil náhled do minulosti, ve které se kultury, lidská společenství i filozofické směry musely s duševně nemocnými ve svých řadách vypořádávat. Ukázalo by se totiž, což mohlo být součástí této části práce, že více než u jiných skupin osob se zdravotním postižením panuje u duševně nemocných jistý strach, reálný pocit neznáma či neschopnost včlenění se. Je škoda, že se autorka právě otázkou strachu více nezabývala, spíše formálně nahlížela na práva duševně nemocných lidí atp. To však nepovažuji nutně za chybu. Teoretickému zázemí práce nemám, co bych vytkl.

Nahlédneme-li do části empirické, soudím, že si autorka vytýká velmi praktické cíle. Ty řeší uplatnění duševně nemocných osob na českém trhu práce ve vztahu k jejich znalostem a dovednostem jazykovým, počítačovým apod. Opět škoda, že do tématu autorka nezpracovala problém strachu, třeba subjektivně prožívaného osobami s duševním onemocněním. Autorka předkládá tři výzkumné otázky a 7 hypotéz. U obhajoby by bylo dobré, pokud by objasnila jejich vzájemný vztah. Otázky se mi jeví velmi obecné, bez přímé souvislosti s hypotézami. Zároveň se domnívám, že o uplatnitelnosti na trhu práce vypovídají snad jen hypotézy 5., 6. a 7. Předchozí tvrzení se mi jeví jako spíše tvrzení, která mají popsat vlastnosti duševně nemocných osob. Prosím o objasnění.

Dotazování, které autorka předkládá, má ve většině otázky s alternativní odpovědí (ano-ne), s výběrem většího počtu možných odpovědí. Jen minimálně užívá otevřené otázky nebo otázky s volnou možností odpovědi. Tento způsob výzkumu velmi omezuje vypátrání souvislostí, tedy objektivitu závěrečných tvrzení. Domnívám se, že je zapotřebí, aby autorka u obhajoby konkrétně a věcně popsala důvody pro stanovení hypotéz. Nevím, jaký je vztah

mezi úrovní znalostí cizího jazyku nebo počítačové gramotnosti ve vztahu k zaměstnanecké zkušenosti. Sem zasahuje bezesporu otázka stupně vzdělání, věk a pracovní zkušenost. Dále bych požadoval objasnění H3 (s. 60) – znalosti a dovednosti většinou souvisí se stupněm vzdělání. Proč bylo toto ověřováno? Zajímavé se mi jeví ověřování 6. a 7. hypotézy.

Tvrzení, že trh práce požaduje jazykové znalosti a počítačové dovednosti ještě není argumentem proto, aby tento trhový požadavek byl (zvláště u osob s duševním onemocněním) považován za něco dogmaticky zásadního. Nakonec řada respondentů má nižší vzdělání, takže by mohli aspirovat na uplatnění, ve kterém není jazyková a počítačová výbava natolik nezbytná. Jen škoda, že autorka nevyužila dotazování k náhledu do „soukromí“. Zpracovávané téma si zaslouží smíšený typ výzkumu a propojení kvantitativního s kvalitativním šetřením.

Musím ocenit, s jakou precizností autorka usiluje o statistické vyhodnocení získaných dat. V tomto směru nemám co namítat. Pochyby však spatřuji v samotném stanovení otázek, resp. hypotéz. Ty však jist autorka předloženého textu rozptýlí.

3. Práce s literaturou

Autorka prokázala svoji (na bakalářské úrovni) schopnost orientovat se v odborné literatuře, solidním způsobem pracuje i s internetovými zdroji.

4. Grafické zpracování

Grafické uspořádání textu bez zásadních prohřešků.

5. Jazyková úroveň

Jazyková úroveň vykazuje pravopisné chyby, překlepy, stylistické a lexikální nedostatky.

6. Podněty k rozpravě

Podněty k rozpravě byly zvýrazněny v samotném textu posouzení.

7. Závěrečné hodnocení práce

Diplomová práce Barbory Paličkové splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikační práce. Proto ji k obhajobě doporučuji a hodnotím **dobře**.

V Praze 30. 8. 2017

doc. PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D.